

Opgave 1 Ontwikkelingssamenwerking

tekst 1

Kiezen voor effect

1. Inleiding

5 **Waarom krijgt het ene land wel ontwikkelingshulp en het andere niet? En hoe wordt ervoor gezorgd dat de hulp goed terecht komt? Dit document geeft op deze vaak gestelde vragen antwoord.**

(...)

De Nederlandse ontwikkelingshulp begon in 1949 met een schenking van 1,5 miljoen gulden aan een programma van de Verenigde Naties. In het midden van de jaren negentig was het budget voor Ontwikkelingssamenwerking uitgegroeid tot een dikke zes miljard gulden.

2. Duurzame armoedebestrijding

15 Nederland wil op een duurzame manier armoede bestrijden. Dat is de kern van ontwikkelingsamenwerking. 'Duurzaam' heeft meerdere betekenissen. In de eerste plaats 'blijvend': de inspanningen zijn erop gericht dat een land, stad, dorp of bevolkingsgroep ook na beëindiging van de steun op eigen kracht verder kan. 'Duurzaam' betekent echter ook dat je geen aanslagen pleegt op het milieu. (...)

25 Armoedebestrijding is niet alleen een kwestie van steun aan afzonderlijke landen of regio's. Ook in het wereldwijde economische verkeer zijn aanpassingen nodig om te voorkomen dat landen, volkeren en culturen in de marge verdwijnen. De steeds uitbreidende internationale contacten hebben zeker ook zegeningen gebracht, zoals sterke verhoging van de productiviteit, kennisverbreding en culturele uitwisseling.

30 Maar het risico van een tweedeling tussen landen die daarvan profiteren en landen die 'niet meer meedoen' of afhaken is

levensgroot. (...) Moderne ontwikkelingsamenwerking heeft dus ook de opdracht om ervoor te zorgen dat rijke en arme landen op voet van gelijkheid kunnen meedoen aan de wereldeconomie. (...)

3. De verdeling van het budget

45 In het najaar van 1998 kondigde de minister voor Ontwikkelingssamenwerking aan het aantal landen dat van Nederland diverse hulp ontvangt, drastisch te gaan beperken. Tot dan toe ontvingen 118 landen diverse hulp. Het kabinet wilde het aantal waarmee intensief wordt samengewerkt, terugbrengen tot ongeveer 18 en met een aantal landen een beperkte relatie aangaan.

50 Het budget van Ontwikkelingssamenwerking is in het regeerakkoord vastgesteld op 0,8% van het Bruto Nationaal Product. (...)

Daarvan wordt een groot deel besteed via internationale organisaties zoals de Verenigde Naties, de Europese Unie of de Wereldbank. (...) Daarnaast gaat er veel geld naar speciale programma's zoals de uitgaven voor de Nederlandse Antillen en Aruba, naar activiteiten voor een regio of een groep landen en naar organisaties zoals Novib, Bilance, Icco, Hivos, SNV en PSO. Het resterende deel gaat rechtstreeks van de Nederlandse regering naar een met naam genoemd land.

60 (...)

4. De selectie

70 Bij de selectie van de 18 landen waarmee Nederland intensief en langdurig samenwerkt, is in eerste instantie gelet op drie zaken. (...)

bron: Brochure 'kiezen voor effect, Ontwikkelingssamenwerking in 2000', Ministerie van Buitenlandse Zaken, juli 1999

■ Opgave 2 Discussie over de monarchie

tekst 2

De republiek van Oranje

De monarchie staat volop in de belangstelling. Veel Nederlanders zijn tevreden met onze koningin. Toch moet de macht van het staatshoofd worden ingeperkt, 5 zegt het kamerlid De Graaf tegen het

kabinet-Kok. En terwijl koningin Beatrix op Prinsjesdag het volk toespreekt, mijmert kroonprins Willem-Alexander over zijn toekomst, inclusief het huwelijk.

bron: W. Breedveld, F. Dijkstra e.a.; De republiek van Oranje, Amsterdam, 2000, Trouw Dossier NL; nr. 1

tekst 3

D66 wil macht staatshoofd inperken

D66-fractieleider De Graaf wil de macht van de opvolger van koningin Beatrix inperken. (...) Dat zei hij in een uitzending van het RTL-4-journaal.

5 De Graaf wil een meer ceremoniële rol voor het toekomstig staatshoofd. (...) Ook wil De Graaf dat de koning geen voorzitter meer is van de Raad van State. (...) De Graaf doorbreekt met zijn pleidooi voor 10 een ceremoniële monarchie een taboe. (...) De politieke leider van D66 vraagt aan

premier Kok om zijn ideeën te bespreken met onder anderen koningin Beatrix en haar waarschijnlijke opvolger, prins Willem- 15 Alexander. Volgens De Graaf is 'de tijd rijp' om te werken aan de modernisering van de monarchie.

Om de invloed van het Koninklijk Huis te beperken is een grondwetswijziging 20 noodzakelijk. D66 wil dat tussen nu en acht jaar regelen. Premier Kok reageerde afwijzend. Hij zegt niet van zins te zijn om de staatsrechtelijke positie van het staatshoofd te wijzigen.

bron: Trouw van 8 april 2000

tekst 4

Storm over positie koningin

D66-fractievoorzitter De Graaf is verbijsterd over de storm die is losgebarsten omdat hij de politieke macht van het staatshoofd wil inperken. Er 5 kwamen emotionele reacties van fel afwijzend (CDA, VVD) tot razend enthousiast (SP, GroenLinks). Volgens De Graaf wilde hij de discussie uit de taboesfeer halen, maar hij

10 **constateert nu dat over de monarchie blijkbaar weinig zakelijk kan worden gesproken.**

(...) Volgens De Graaf is het voor veel mensen moeilijk de modernisering van de monarchie 15 los te koppelen van de vraag of de koningin hard werkt. Het gaat hem niet om de persoon van de koningin, maar om het staatsbestel.

bron: W. Breedveld, F. Dijkstra e.a.; De republiek van Oranje, Amsterdam, 2000, Trouw Dossier NL; nr. 1

Opgave 3 Criminaliteit in Nederland

tekst 5

In Nederland worden per jaar zo'n vijf en een half miljoen misdrijven gepleegd. Ruim anderhalf miljoen daarvan komt ter kennis van de politie. Uiteindelijk komen 5 250.000 zaken bij het OM binnen, waarvan er 100.000 voor de rechter komen. Meer dan 95% eindigt in een schuldverklaring. In ongeveer 10.000 10 gevallen wordt een taakstraf opgelegd, in een kwart van de zaken een vrijheidsstraf, voorwaardelijk of onvoorwaardelijk. Cijfers, cijfers. Wat zeggen deze? (...)

De criminaliteitscijfers zijn de laatste jaren niet heel veel veranderd. Daarvoor heeft 15 echter een sterke groei van de criminaliteit plaatsgevonden. In de jaren zestig en zeventig was het criminaliteitsniveau bepaald laag en Nederland was in die tijd internationaal gezien een relatief veilig land. 20 Terwijl het percentage opgehelderde delicten een stuk hoger was dan nu, was het aantal cellen nog niet de helft van het huidige en werden zelfs gevangenisstraf, als alternatief voor 25 gevangenisstraf, nog niet bestond. (...)

Een klein deel van de stijging die in de jaren tachtig heeft plaatsgevonden, kan worden 30 verklaard uit de groei van de bevolking en uit het feit dat er nu meer te stelen is dan vroeger. Bovendien heeft de toen opkomende drugsproblematiek ook veel gevolgen gehad. Maar dat verklaart niet waarom het criminaliteitsniveau in 35 Nederland zoveel sterker is gestegen dan elders in Europa.

Bij het publiek is in de loop der jaren het gevoel van onveiligheid sterker geworden. Elk jaar wordt er onder de bevolking onderzoek gedaan naar de problemen die 40 men het meest verontrustend vindt. In de voorgaande jaren waren het onder andere het milieu, de werkloosheid en een kernoorlog die op de eerste plaats stonden. Nu zijn dat al geruime tijd criminaliteit en onveiligheid.

45 In het dagblad Trouw wordt op 6 januari 1999 de uitslag van een onderzoek over het

vertrouwen in politie en justitie bij de Nederlandse bevolking beschreven: 'vertrouwen in justitie keldert', aldus de kop. 50 En dan 'het vertrouwen in de rechtsstaat is de afgelopen jaren sterk afgenomen. Een grote meerderheid van de Nederlandse bevolking vindt dat rechters en officieren van justitie te veel fouten maken waardoor verdachten 55 vrijuit gaan, de politie weinig bevoegdheden heeft en criminelen te mild worden bestraft. Ook moet de immigratie geremd worden om de misdaad tegen te gaan.' Toe maar. (...)

Hoewel er bij de methode en de vraagstelling 60 van dit onderzoek wel de nodige kritische opmerkingen geplaatst kunnen worden, denk ik dat het goed is dit soort gevoelens serieus te nemen en te proberen niet op de stereotiepe manier te reageren.

65 Waarom is het vertrouwen in de rechtsstaat gedaald? Waarom denken mensen dat officieren en rechters voortdurend fouten maken? Waarom nemen gevoelens van onveiligheid toe terwijl de omvang van de 70 criminaliteit niet wezenlijk stijgt? Waarom wordt er steeds om hardere straffen gevraagd?

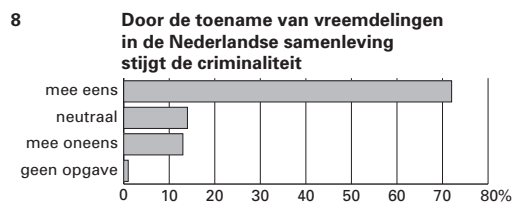
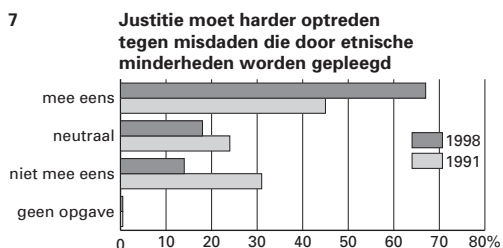
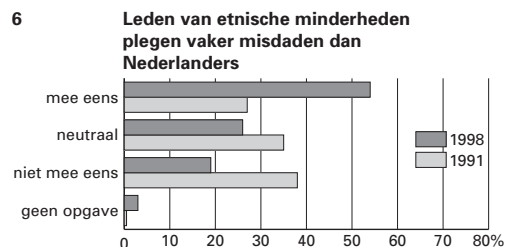
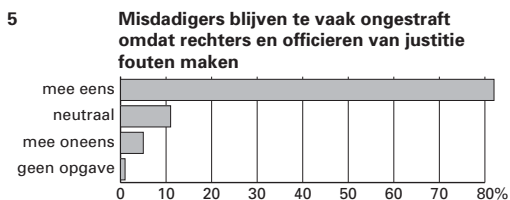
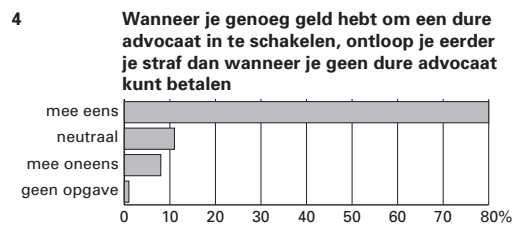
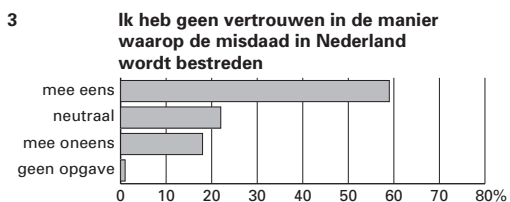
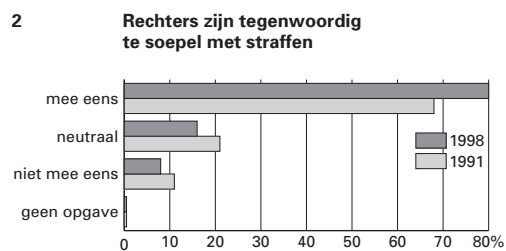
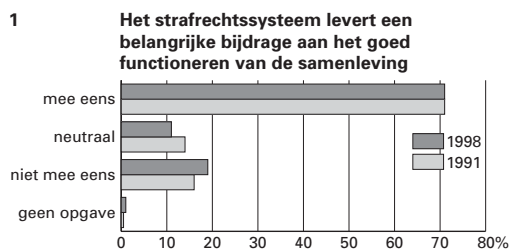
Eén aspect wordt bij de discussie over 75 onveiligheid en omvang van criminaliteit wel eens vergeten. Het percentage delicten dat de politie nadat er aangifte is gedaan ook werkelijk opheldert. Worden 'de boeven' wel 'gevangen' om deze vreselijke uitdrukking 80 maar eens te gebruiken. Het blijkt dat dit ophelderingspercentage de laatste jaren een dalende tendens te zien geeft. (...)

Het antwoord van de politie op deze cijfers is dat men veel capaciteit inzet ter voorkoming van criminaliteit, omdat dat het belangrijkste 85 is. Ik vraag me af of dat argument voor de politie afdoende is, gezien de taak die de politie in onze samenleving heeft. Natuurlijk is het belangrijk dat voorkomen wordt dat misdrijven worden begaan. Waarschijnlijk is 90 dat in het algemeen gesproken ook het belangrijkste, maar eenmaal gepleegde misdrijven moeten ook worden opgehelderd, ook dat is een element van preventie.

bron: W. Sorgdrager, Een verantwoordelijke minister. Opstellen over justitie en politiek, Breda, 1999, pp. 126-129

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

diagrammen 1

bron: Trouw van 5 januari 1999

tekst 6

Wat opvalt is de tendens om de minister zelf vaker te betrekken in allerlei beslissingen op het gebied van de opsporing. Omdat ik dat geen goede ontwikkeling vind, heb ik dat zoveel mogelijk proberen tegen te houden. Het is gevaarlijk als de minister wordt ingeschakeld in het strafproces. (...)

Het 'doorlaten' van drugs of het inzetten van een crimineel als infiltrant zijn opsporingsstrategieën die in het verleden uit de hand zijn gelopen, zoals uit de parlementaire enquête door de Commissie-Van Traa is gebleken. Daarom is het bij de inzet van deze methoden uiteindelijk de minister die de beslissing goedkeurt. In zo'n geval moet alles wat relevant is voor de zaak op schrift staan, zodat de rechter kan toetsen hoe en waarom de beslissingen zijn genomen. Dit moet echter een tijdelijke regeling zijn. Als de situatie onder de nieuwe wetgeving eenmaal is uitgekristalliseerd moet de minister uit de procedure verdwijnen. Tot nu toe is de rechter

bron: W. Sorgdrager, Een verantwoordelijke minister. Opstellen over justitie en politiek, Breda, 1999, pp. 258-259

25 buitengewoon terughoudend in het oproepen van bewindslieden op een zitting. Het is te hopen dat dat zo blijft. (...)

De ministeriële verantwoordelijkheid van de minister van Justitie in concrete strafzaken is ingewikkelder dan in het andere handelen en nalaten van zijn ambtenaren. In het hoofdstuk over het Openbaar Ministerie is melding gemaakt van de mogelijkheden die de minister van Justitie heeft om zich te bemoeien met concrete strafzaken: hij kan een aanwijzing (een opdracht) geven om een zaak te vervolgen en hij kan ook ingrijpen in een opsporingsonderzoek. De minister heeft dus bevoegdheden om zich te bemoeien met het werk van het OM. Het OM is hiërarchisch ondergeschikt aan de minister van Justitie, en deze laatste is ten volle verantwoordelijk voor het handelen en nalaten van het OM, maar hij beschikt niet zelf over de bevoegdheden die het OM heeft. (...)

tekst 7

Onstilbare honger naar straf

F. Kuitenbrouwer

Vijf jaar cel? Onvoorstelbaar! Zo verwoordt een krantenkop de reactie van vrienden van de 17-jarige Daniël die begin dit jaar op het station in Vlaardingen werd doodgeslagen. Pas verderop in het bericht blijkt dat er ook nog tbs werd opgelegd. Dat is formeel geen straf maar een 'maatregel', maar tbs wordt door delinquenten vaak meer gevreesd dan celstraf, omdat het duidt op de aanwezigheid van een ernstige geestelijke stoornis bij de dader.

Een dergelijk bericht is typerend voor het 'grote onbehagen' over de Nederlandse

bron: NRC Handelsblad van 12 mei 2000

15 strafrechtspleging dat het onderwerp vormt van een gelijknamig boek van de Leidse hoogleraar strafrecht Th. A. de Roos. Jarenlang was het geijkte antwoord op dit onbehagen: lees een ander ochtendblad. Strafrecht is te ingewikkeld voor sjablonen zoals de kop over de uitspraak in de zaak Daniël van Cotthem. Maar dat gaat niet meer op. Er lijkt wel een nieuwe behoefte aan strenge straffen vaardig te zijn geworden over de hele samenleving, bepaald niet alleen onder de lezersschare van een groot ochtendblad. (...)

Opgave 1 Ontwikkelingssamenwerking

Het ministerie van Buitenlandse Zaken heeft de voorlichtingsbrochure *kiezen voor effect, Ontwikkelingssamenwerking in 2000* uitgegeven. Daarin staan de hoofdlijnen van het ontwikkelingsbeleid voor de periode 1998–2002 beschreven. Tekst 1 bevat een gedeelte van deze brochure.

Ga uit van tekst 1 bij het beantwoorden van de vragen van deze opgave.

In de brochure wordt gesproken over ontwikkelingshulp (regel 3) en ontwikkelingssamenwerking (regel 12). Hoewel deze begrippen vaak door elkaar worden gebruikt, gaat het om twee verschillende begrippen.

- 4p 1 A Geef het verschil aan tussen ontwikkelingshulp en ontwikkelingssamenwerking.
B Geef twee citaten uit paragraaf 2. *Duurzame armoedebestrijding* die kenmerkend zijn voor ontwikkelingssamenwerking.

De afgelopen decennia zijn er verschillende ontwikkelingsstrategieën geformuleerd om onderontwikkeling in arme landen terug te dringen. Er wordt onder andere onderscheiden: de kapitalistische strategie, de socialistische strategie, de basisbehoeftenstrategie en de strategie van self-reliance.

De Nederlandse regering kiest vanaf het begin van de jaren negentig van de vorige eeuw voor de doelstelling van duurzame armoedebestrijding (zie paragraaf 2). In dit model van duurzame armoedebestrijding zijn kenmerken van de vier genoemde strategieën terug te vinden.

- 4p 2 Leg van twee van de vier bovengenoemde ontwikkelingsstrategieën uit welk kenmerk je van toepassing vindt op het model van duurzame armoedebestrijding.

„Ook in het wereldwijde economische verkeer zijn aanpassingen nodig om te voorkomen dat landen, volkeren en culturen in de marge verdwijnen.” (regels 27–30)

- 3p 3 Welke economische aanpassingen zijn nodig om te zorgen dat ontwikkelingslanden, meer dan nu het geval is, kunnen profiteren van de wereldhandel?
Geef daarvan drie voorbeelden.

Zie paragraaf 3. De verdeling van het budget en paragraaf 4. De selectie.

Nederland wil met 18 ontwikkelingslanden intensief en langdurig samenwerken.

Bij de selectie is in eerste instantie gelet op drie zaken (regels 69–72).

- 3p 4 Welke drie zaken zullen een rol hebben gespeeld bij de selectie van deze 18 landen?
Geef per zaak een reden voor de selectie van deze landen.

„Het budget van Ontwikkelingssamenwerking is in het regeerakkoord vastgesteld op 0,8% van het Bruto Nationaal Product” (regels 53–55). Met een aantal vergelijkbare landen, zoals de Scandinavische landen, geeft Nederland van de rijke landen naar verhouding het meest aan ontwikkelingssamenwerking.

- 2p 5 Welk politiek-strategisch motief heeft Nederland daarvoor?

Naast een politiek-strategisch motief speelden/spelen bij ontwikkelingssamenwerking andere motieven een rol. Dat zijn onder andere: humanitaire/ethische motieven, economische motieven en ecologische motieven.

- 6p 6 Geef van deze drie soorten motieven aan in welke mate elk soort motief een rol speelt in het ontwikkelingsbeleid van het tweede kabinet-Kok (1998–2002).
Verwerk in je antwoord een kenmerk van het ontwikkelingsbeleid onder minister Herfkens. (Niet alle kenmerken van het ontwikkelingsbeleid staan in tekst 1.)

Naast bilaterale ontwikkelingssamenwerking met diverse landen, gaat veel hulp van Nederland naar internationale organisaties zoals de VN en de Wereldbank.

- 2p 7 Welke redenen voert Nederland aan om via deze internationale organisaties geld te besteden aan ontwikkelingssamenwerking? Geef er twee.

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

- Een derde van het budget van Ontwikkelingssamenwerking gaat naar particuliere organisaties, waaronder de zogenoemde Medefinancieringsorganisaties (MFO's) zoals Novib, Icco, Hivos en Bilance (regels 63–64).
- 2p 8 Waarom past het financieren van MFO's door de overheid goed bij een beleid dat zich richt op duurzame armoedebestrijding?
Betrek in je antwoord de doelstelling en werkwijze van deze organisaties.

- Als particulier kun je naast geldelijke steun aan vele ontwikkelingsorganisaties, ook op een andere wijze een bijdrage leveren aan ontwikkelingssamenwerking, bijvoorbeeld door het kopen van Max Havelaarkoffie.
- 2p 9 Leg uit waarom het kopen van Max Havelaarkoffie een nuttige bijdrage is aan ontwikkelingssamenwerking.

- In juni 2000 ontstond in de media het beeld dat de minister van Landbouw, Brinkhorst, en zijn collega Herfkens voor Ontwikkelingssamenwerking het niet helemaal eens waren over het Europees landbouwbeleid. Herfkens heeft dat beleid 'schandalig' genoemd, omdat het de ontwikkelingslanden benadeelt, waarna Brinkhorst Herfkens beschuldigde van 'simplisme' (bron: *de Volkskrant* van 28 juni 2000).
De vraag is of het Europees landbouwbeleid werkelijk de ontwikkelingslanden benadeelt. Onder andere ambtenaren van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij hebben juist gesteld dat de Europese markt wagenwijd openstaat voor het overgrote deel van de Afrikaanse landbouwproducten (bron: *de Volkskrant* van 2 juni 2000).
- 2p 10 Aan welk verdrag tussen de EU en een groot aantal ontwikkelingslanden ontleen deze ambtenaren hun bewering dat de Europese markt openstaat voor het overgrote deel van de Afrikaanse landbouwproducten?
Licht dit verdrag toe.

Opgave 2 Discussie over de monarchie

De laatste tijd is er een publiek en politiek debat over de monarchie. Op 7 april 2000 startte de fractievoorzitter van D66 in de Tweede Kamer, Thom de Graaf, het debat over de monarchie.

Zie de teksten 2 tot en met 4.

- De politieke besluitvorming kun je beschrijven volgens het barrièremodel.
- 4p 11 A Welke barrières in het politieke proces zijn genomen als er inderdaad een grondwetswijziging (regels 18–20 in tekst 3) zou komen?
B Welke barrière in het politieke proces zal het voorstel van De Graaf waarschijnlijk *niet* halen?
Licht je antwoord toe.

- De Graaf deed in de uitzending van het RTL-4-journaal allerlei voorstellen om de invloed van de koningin terug te brengen. Zo zei hij dat de koning geen voorzitter meer dient te zijn van de Raad van State. Hij wil dat het (toekomstige) staatshoofd een meer ceremoniële rol krijgt.
- 2p 12 Welke twee van de huidige rollen van de koningin – naast voorzitter van de Raad van State – zal het staatshoofd *niet* meer uitoefenen bij een louter ceremoniële rol?

- De koning is formeel voorzitter van de Raad van State.
- 2p 13 Noem een taak van de Raad van State in het proces van wetgeving en een taak van de Raad van State in de bestuursrechtspraak.

- Naast formele zaken waaraan de koningin macht kan ontleen, beschikt zij ook over informele machtsbronnen.
- 2p 14 Noem twee informele machtsbronnen op grond waarvan de koningin invloed kan uitoefenen.

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

- De macht van de koning(in) is in ons staatsbestel beperkt.
- 3p 15 Hoe noemen we een staatsbestel waarin de macht van de koning(in) beperkt is en geef twee kenmerken van dit bestel waaruit die beperkte macht van de koning(in) blijkt.
- 3p 16 A Wat houdt het begrip politieke cultuur in?
B Geef aan dat de discussie over de monarchie ook een aspect is van de verandering van de politieke cultuur in Nederland.
- 2p 17 Leg uit waarom juist een partij als D66 de discussie heeft geopend over de rol van de koningin.
- GroenLinks en de Socialistische Partij zijn voorstander van een democratisch gekozen staatshoofd. Er bestaan echter tussen gekozen staatshoofden c.q. presidenten in de wereld grote verschillen in bevoegdheden. Zo vervult de president in Duitsland hoofdzakelijk een ceremoniële functie, terwijl de gekozen president in de Verenigde Staten vergaande bevoegdheden heeft. In de VS is sprake van een presidentieel stelsel. Vergelijk het Nederlandse parlementair stelsel met het presidentiële stelsel van de Verenigde Staten.
- 4p 18 Beschrijf twee kenmerkende verschillen tussen beide stelsels.

Opgave 3 Criminaliteit in Nederland

In 1999 schreef Winnie Sorgdrager een boek over haar ministerschap, getiteld 'Een verantwoordelijke minister'. Zij was minister van Justitie in het eerste kabinet-Kok (1994-1998). Deze opgave is opgebouwd aan de hand van fragmenten uit het boek waarin ze de ontwikkelingen op het gebied van criminaliteit en strafrecht in Nederland van de afgelopen jaren schetst.

Bij deze opgave horen de teksten 5 tot en met 7 en de diagrammen 1 tot en met 8.

Zie regels 1–7 uit tekst 5.

- 4p 19 A Geef twee redenen waarom een officier van justitie kan beslissen een zaak *niet* voor de rechter te brengen.
B Welk beginsel ligt ten grondslag aan deze redenen en wat houdt dit beginsel in?

Het criminaliteitsniveau in Nederland is in de jaren tachtig sterker gestegen dan elders in Europa (regels 26–35 uit tekst 5). Eén van de manieren om het criminaliteitsniveau uit te drukken, gebeurt via politiecijfers.

- 2p 20 Noem twee factoren die het moeilijk maken om politiecijfers van verschillende landen goed met elkaar te vergelijken.

Sorgdrager stelt de vraag waarom het criminaliteitsniveau in Nederland zoveel sterker is gestegen dan elders in Europa. Ze noemt zelf al een aantal verschijnselen dat een deel van de stijging kan verklaren zoals de groei van de bevolking, meer goederen om te stelen en drugsproblematiek. Zie tekst 5 regels 26–35. Voor de verklaring van de sterke toename van criminaliteit in Nederland baseert men zich op verschillende theorieën.

- 4p 21 Leg uit welke theorieën een samenhang kunnen verklaren tussen de relatief sterke stijging van criminaliteit in Nederland en de veranderingen in de Nederlandse samenleving. Noem in je antwoord twee theorieën.

In regels 45–64 uit tekst 5 bespreekt Sorgdrager een in het dagblad *Trouw* gepubliceerd onderzoek over het vertrouwen van de bevolking in politie en justitie.

Sorgdrager denkt dat „er bij de methode en de vraagstelling van dit onderzoek wel de nodige kritische opmerkingen geplaatst kunnen worden.” Enkele resultaten van dit onderzoek staan in het bronnenboekje: de diagrammen 1 tot en met 8.

- 2p 22 Plaats twee kanttekeningen bij de uitspraak die is weergegeven in diagram 6.

Eindexamen maatschappijleer vwo 2002-II

havovwo.nl

- Zie de diagrammen 1 tot en met 8.*
- 2p **23** Uit welk diagram blijkt dat er volgens een meerderheid van de Nederlandse bevolking sprake is van klassenjustitie?
Licht je antwoord toe.
- Zie regels 73–93 uit tekst 5.*
- 1p **24** Op welke taak van de politie moet volgens Sorgdrager meer de nadruk worden gelegd?
- De nadruk die de politie legt op het voorkomen van criminaliteit (preventie) heeft bij bepaalde vormen van criminaliteit waarschijnlijk meer succes dan bij andere.
- 3p **25** Bij welke vorm van criminaliteit is deze aanpak waarschijnlijk het minst succesvol?
Licht je antwoord toe.
- Zie tekst 6.*
- Sorgdrager schrijft in haar boek ook over de bevoegdheden van de minister van Justitie op het gebied van de opsporing.
- 7p **26** *A* Noem de drie machten van de trias politica.
B Beschrijf met behulp van voorbeelden uit tekst 6 wat de taken zijn van de vertegenwoordigers van de drie machten bij het bestrijden van de criminaliteit.
- Zie tekst 6.*
- De rechtsstaat kent twee beginselen die op gespannen voet met elkaar kunnen staan.
- 4p **27** Leg aan de hand van deze twee beginselen van de rechtsstaat uit waarom het van belang is dat bij het inzetten van nieuwe opsporingsmethoden, zoals het 'doorlaten' van drugs, een wettelijke procedure is vereist waarbij duidelijk is wie waartoe bevoegd is.
- Zie tekst 7.*
- De rechtbank heeft in de zaak Daniël van Cotthem vijf jaar gevangenisstraf opgelegd in combinatie met tbs. De vrienden van Daniël vinden dat daders van dit soort misdrijven een hogere gevangenisstraf moeten krijgen en geen maatregel als tbs.
- 2p **28** Ben je het eens of oneens met de opvatting van de vrienden van Daniël van Cotthem?
Betrek in je antwoord een voor- of nadeel van een hogere gevangenisstraf en een voor- of nadeel van tbs.
- Voor een deel is het 'grote onbehagen' over de Nederlandse strafrechtspleging te verklaren uit het feit dat in het strafrecht lange tijd een zeer beperkte rol was weggelegd voor het slachtoffer. De laatste jaren zijn er maatregelen genomen om de positie van het slachtoffer te verbeteren.
- 1p **29** Noem een maatregel die de overheid heeft genomen om het slachtoffer een sterkere positie te geven in het strafrecht.
- De diagrammen 1 tot en met 8 in het bronnenboekje komen uit een onderzoek dat in opdracht van het dagblad *Trouw* is verricht. Als onderzoeksmethode is een enquête gebruikt.
- 2p **30** Aan welke voorwaarden moet deze onderzoeksmethode voldoen om betrouwbare uitspraken op te leveren? Noem er twee.